

Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

Vår dato 05.07.2017
Deres dato 28.06.2017
Vår referanse -15877
Deres referanse 2017/127599

Høringsvar - Områdeforskrift for å forebygge, begrense og bekjempe PD i deler av Nord-Trøndelag og Nordland fylker

INNLEDNING

Det vises til Mattilsynets brev av 28. juni 2017 (ref. 2017/127599) hvor *forslag til forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr i Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner i Nord-Trøndelag og Nordland* høres. Høringsfristen er satt til 5. juli 2017. I e-post av 3. juli 2017 anmodet Sjømat Norge om utsatt frist.

Det vises også til skriftlige innspill gitt av Sjømat Norge i to omganger (våren 2016 og våren 2017) i forbindelse med revidering av nasjonal forskrift for kontroll med PD, og til oppsummerende punkter sendt Mattilsynet fra Sjømat Norge i e-post datert 29. juni 2017. Fra sistnevnte ønsker Sjømat Norge å presisere følgende punkter:

- Sjømat Norge registrerer at Mattilsynet nå lanserer et nytt alternativ som ikke har vært på høring der den praktiske håndteringen av eventuelle PD utbrudd skal håndteres av Mattilsynet med kontrollområdeforskrifter. Det er ikke mulig å se dette løseset fra det arbeid som nå foregår i forbindelse med Mattilsynets arbeid med en kontrollområdeforskrift knyttet til et større område i produksjonsområde 7. Med den systematikk Mattilsynet har valgt å gjennomføre dette regelverksarbeidet på henger disse prosessene uvilkarlig sammen, selv om de dreier seg om to prinsipielt forskjellige forhold: Det ene er håndteringen av PD situasjonen i Nord Trøndelag som må vurderes og håndteres ut i fra gjeldende regelverk. Den andre prosessen er hvordan vi ønsker at det nye regelverket skal bli. Vårt syn er at strategien for håndtering av PD må bestemmes av våre politiske myndigheter og departementet og ikke av Mattilsynet.
- Sjømat Norge mener det er helt uakseptabelt at det som i utgangspunktet kunne se ut som en landsdekkende forskrift som skulle gi forutsigbarhet og en enhetlig håndtering av PD nå ser ut til å kunne åpne for relativt stor grad av enkeltsaksbehandling og mulig forskjellsbehandling av tilsynelatende like tilfeller. Dette gjelder spesielt med nytt prinsipp om kontrollområdeforskrifter som skal utarbeides av regionene. Med dette forslaget overlates ansvaret for å bestemme hvilken strategi som skal gjelde for håndtering av PD, fra NFD og den politiske ledelse til Mattilsynet alene. Dette gjelder også hvilken strategi

man skal ha for bekjempelse av PD i grenseområdet mellom PD-sonen og Observasjonssonen.

HOVEDKONKLUSJON

Sjømat Norge mener at den foreslåtte områdeforskriften ikke kan vedtas.

Det er flere formelle feil og mangler både i høringsbrevet og i høringsprosessen. Konsekvensene av bestemmelsen i forskriftsforslaget er heller ikke tilstrekkelig utredet, eller grunnlaget for konklusjonene i utredningen er ikke gjort tilgjengelig for høringsinstansene. Flere av disse feilene og manglene er omfattende eller de kan potensielt få omfattende negative konsekvenser for aktørene som berøres av forskriftsforslaget. Utkastet griper dessuten direkte inn i den prosessen som har vært kjørt i flere år for etablering av en ny nasjonal PD-forskrift, herunder hvilken strategi som skal velges for å kontrollere PD i det geografiske området som omfattes av høringsforslaget. Nedenfor gis en nærmere begrunnelse for Sjømat Norges konklusjon.

GENERELLE KOMMENTARER

Mattilsynet er i ferd med å avslutte en lang prosess med etablering av en ny forskrift for kontroll med PD. I den prosessen har Sjømat Norge sendt to innspill til Mattilsynet. Fra disse innspillene ønsker Sjømat Norge å presisere følgende:

1. EØS-avtalen

I Sjømat Norge sine innspill har vi presisert at Direktiv 2006/88/EC (fiskehelsedirektivet) legger til grunn som premiss at for sykdommer som ikke er listeført, skal næringen selv ta mer ansvar for forebygging og kontroll av sykdommene, om nødvendig med assistanse fra myndighetene. Videre fremkommer det av direktivet at «[...] det kan bli nødvendig å implementere enkelte nasjonale tiltak. Slike nasjonale tiltak skal være begrunnet, nødvendige og proporsjonale med de mål som er satt.». **Sjømat Norge mener at Mattilsynet, når det gjelder kontroll med PD i norsk havbruk generelt og med høringsforslaget spesielt, ikke tar tilstrekkelig hensyn til EØS-avtalens bestemmelser når det gjelder forebygging og kontroll med sykdommer som ikke er listeført i regelverk inntatt i EØS-avtalen.**

2. Hjemmel

Hjemmelen for områdeforskriften er blant annet EØS-avtalen gjennom henvisningen til Direktiv 2006/88/EC. Tilsvarende henvisning synes å mangle i siste utkast til nasjonal PD-forskrift. **Sjømat Norge mener dette i beste fall er uryddig og lite konsistent bruk av hjemler for å håndtere PD.**

Hjemmelen for områdeforskriften (§ 40 i Omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr) gjelder ved påvist sykdom, «[...] for å hindre spredning av sykdommen [...]». Det er et faktum at på det tidspunkt det kan forventes at områdeforskriften skal tre i kraft, vil fisken på de lokaliteter i produksjonsområde 7 der PD er påvist enten være utslaktet eller flyttet.

Omfanget av høringsforslaget tilsier således at Matlovens § 19 kan være en mer korrekt hjemmel. Etter denne paragrafen er det Nærings- og fiskeridepartementet som har myndighet til å vedta en områdeforskrift av det omfang som nå høres.

3. Konsekvensutredning

I høringsbrevet skriver Mattilsynet om konsekvensutredning at «Foreslåtte kontrollområdeforskrift vil medføre langt mindre negative kortsiktige økonomiske konsekvenser for akvakulturanleggene som skulle bli rammet av PD i bekjempelsessonene, enn strategien som hittil har vært fulgt i området. Den langsiktige konsekvensen dersom en kan oppnå å få bukt med videre spredning av PD vil være store.» Det er ikke gjort noen henvisninger i denne «konsekvensutredningen», verken til ettersendte vedlegg eller i en referanseliste. Det er derfor ukjent hva som ligger til grunn for Mattilsynets konklusjoner i utredningen. Det følger av kapittel 2 i Utredningsinstruksen (FOR 2000-02-18 nr 108: Instruks om utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget) hvilke plikter Mattilsynet har knyttet til utredningen og hva den skal inneholde. Sjømat Norge har ved tidligere høringer påpekt til dels vesentlige mangler ved de utredninger Mattilsynet foretar i forskriftssammenheng. Utredningen i forbindelse med denne forskriften er ikke et unntak. **Sjømat Norge mener at kravene til konsekvensutredning i utredningsinstruksen ikke er oppfylt, og at forskriften følgelig ikke kan vedtas.**

4. Forkortet høring

Utredningsinstruksens kapittel 3-3 inneholder bestemmelser om alminnelig høring. Normalt skal høringsfristen være tre måneder, og ikke mindre enn seks uker. Utredningsinstruksen angir dog enkelte vilkår for at høring kan unnlates. Sjømat Norge mener at utviklingen i det aktuelle området ikke taler for at kravet på seks uker kan fravikes.

Forslaget til områdeforskrift ble sendt på høring 29. juni (høringsbrevet datert 28. juni 2017). Høringsfristen er satt til 5. juli 2017, med andre ord en høringsfrist på en uke. Vilkårene, dersom den alminnelige høringsfristen skal fravikes, er at beslutningen skal være skriftlig og begrunnet. I tillegg skal beslutningen følge saken. Ingen begrunnet, skriftlig beslutning fulgte høringsdokumentene. Sjømat Norge kan derfor ikke se at disse vilkårene er oppfylt.

Sjømat Norge sendte den 3. juli e-post til Mattilsynet med anmodning om utsettelse av høringsfristen. Mattilsynet har unnlatt å svare på denne henvendelsen. **Sjømat Norge mener følgelig at kravene til høring i utredningsinstruksen ikke er oppfylt og at forskriften av denne grunn heller ikke kan vedtas.**

5. Omfang og bekjempelsesstrategi

I § 19 i forslaget til ny nasjonal PD-forskrift er det en henvisning til omsetnings- og sykdomsforskriftens § 40, knyttet til Mattilsynets mulighet til å «opprette kontrollområde

for bekjempelse av PD» (vår understreking). Formålet til områdeforskriften synes å være videre enn det utkast til ny nasjonal PD-forskrift legger opp til. Det er derfor nærliggende å oppfatte dette hastverksarbeidet som et ønske fra Mattilsynet om å vedta en områdeforskrift før en ny nasjonal PD-forskrift innskrenker tilsynets forskriftsfullmakt.

Sjømat Norge mener at flere av kravene i høringsutkastet er i strid med eller kan komme til å stride mot innholdet i den kommende nasjonale PD-forskriften. Et eksempel på dette er at det med områdeforskriften blir etablert en overvåkningssone inne i en overvåkningssone som trolig vil følge av den nye nasjonale PD-forskriften. Dersom overvåkningssonen som følger av områdeforskriften oppheves, vil det samme området like fullt være en del av den nasjonale PD-forskriftens overvåkningssone. Vi viser for øvrig til vårt høringssvar angående ny nasjonal PD-forskrift, der Mattilsynet ble anmodet om å være konsistent i begrepsbruken som følger av definisjonene gitt i Direktiv 2006/88/EC.

Sjømat Norge mener derfor det vil være både feil og svært uheldig om Mattilsynet nå vedtar den foreslåtte områdeforskriften.

Med hilsen

Henrik Stenwig
Direktør
Avdeling for Miljø og helse
Sjømat Norge

Kopi: Fiskeri- og næringsdepartementet